

BiS remissvar på Lättlästutredningen

BiS har skrivit ett remissvar på lättlästutredningen (SOU 2013:58). I detta tydliggörs BiS ståndpunkt angående LL-stiftelsens verksamhet och behovet av att utvidga snarare än inskränka Centrum för Lättlästs uppdrag.

Betänkandet SOU 2013:58 beskriver lättlästutredningens uppdrag:

Regeringen beslutade den 25 oktober 2012 att tillsätta en särskild utredare för att göra en översyn av statens insatser på området lättläst (dir. 2012:109). Syftet är att ge ett beslutsunderlag till regeringen för eventuella reformer och prioritering inom området. [...] Utredaren ska med utgångspunkt i de beskrivna frågorna ge förslag på utformning och organisation av statens framtida insatser för lättläst. En redovisning ska ingå av vilka uppgifter som kan

föras över till någon annan myndighet eller organisation. Vidare ska utredaren överväga om verksamheten ska bedrivas i myndighetsform eller ej. Slutligen ska även de ekonomiska ramarna analyseras och utredaren ska ta ställning till om statens insatser bör minska till förmån för andra insatser för att främja läsning och tillgång till litteratur för de målgrupper som i dag har behov av lättläst.

Mellan dessa rader och andra går det att utläsa att syftet är att minska såväl uppdraget som verksamheten och dess ekonomiska ramar. Man vill bli av med den nuvarande LL-stiftelsen

och överlämna så mycket som man anser möjligt till marknadskrafterna och resten ska bedrivas i myndighetsform eftersom en stiftelse är alldeles för fri att ta egna initiativ och därför svår att styra och begränsa.

Större delen av verksamheten föreslås föras över till Myndigheten för Tillgängliga Media, MTM. Är det okunskap eller en tanke bakom att denna så förhatliga förkortning tagits till heders? MTM, enligt Wikipedia förkortning för Methods-time measurement, en managementmetod för att optimera tidsåtgången för en bestämd arbetsuppgift, främst inom industrin, genom att bryta ner uppgiften i nödvändiga optimerade rörelser och bestämma tidsåtgången för varje optimerad rörelse. En metod som pressat anställda över hela världen under orimliga arbetsvillkor och gett upphov till massor av protester. Namnet på myndigheten, tidigare TPB, är annars rätt obegripligt, vilka media ska inte vara tillgängliga?

BiS ställer sig mycket kritisk till utredningens förslag och instämmer helt i de synpunkter, slutsatser och förslag som framförs i det remissvar som lämnats av Centrum för LättLäst.

Några frågor vill vi lyfta fram och betona ytterligare:

I.

Utredningens förslag att prioritera bort en stor del av den nuvarande målgruppen är djupt diskriminerande och odemokratiskt och strider mot all erfarenhet av hur LL-verksamheten fungerar i praktiken och vilka stora och växande behov som finns. Biblioteken är den främsta kanalen för att nå alla de nuvarande målgrupperna. Vi som arbetar med läsfrämjande arbete och språkutveckling har tillsammans en enorm erfarenhet av hur LL-medier används. I många år har vi tagit strid för, tjatat och på alla sätt försökt påverka LL-förlaget att bredda utgivningen så att den passar den målgrupp som vi alla ser som den största, de för vilka det svenska språket är nytt. För en del av dem är dessutom inte bara alfabetet utan även själva läskonsten ny. När nu äntligen den efterfrågade typen av böcker börjat komma ut så vill utredningen helt ta bort den delen av uppdraget och svika denna mycket angelägna grupp. Detta är oacceptabelt i skenet av alla vackra ord om integration, jämlikhet och lika möjligheter. Istället borde man även få uppdraget att se till att det finns lexikon för alla de språk som nu talas i landet alltså en fortsättning på Lexin-arbetet att omfatta alla aktuella språk. Dessa lexikon borde vara en självklar välkomstgåva till alla som kommer nya till landet. Det finns ytterligare uppdrag som står i kö, som att se till att det finns lämpliga medier för lässvaga även

på andra språk än svenska. Att tro att det finns någon marknad som skulle kunna tillfredsställa dessa behov är både naivt och okunnigt. Vinsten uppstår hos läsaren och samhället och går inte att räkna i pengar.

2.

Vi vill betona vikten av att ur bibliotekssynpunkt är det helt avgörande att såväl 8 sidor som LL-förlagets böcker finns och distribueras i tryckt form, som fysiska föremål, att låna ut, visa upp och sprida på alla sätt. Givetvis är det bra med digital tillgänglighet också, men det kan inte ersätta den fysiska existensen vare sig pedagogiskt eller ur läsfrämjandets synvinkel. Dessutom förutsätter det digitala en tillgång till teknik som den som är ny i landet knappast har. Alltså återigen en fråga om demokrati och jämlikhet.

3.

Tidningen 8-sidor är jätteviktig och bör ha ett formulerat public service-uppdrag och ha kvar hela sin nuvarande målgrupp alltså absolut ingen inskränkning där heller och inget utelämnande till marknaden.

Överhuvudtaget är tanken som framförs i CLL:s eget remissvar att föra över det hela till public service organisationen, alltså ihop mer SR, SVT och UR klart intressant. Är det kanske där som MTM hör hemma också, varför ska det vara en myndighet? Var det inte denna regering som skulle minska antalet myndigheter?

Sammanfattningsvis anser föreningen att det uppdrag som CLL nu har absolut inte får inskränkas utan bör utvidgas och få ytterligare resurser, annars är allt prat om tillgänglighet, lika möjligheter och valfrihet för alla som har någon svårighet med språk och läsning bara tomma ord. Var och en inser lätt att det inte handlar om en köpstark, informationskompetent grupp som lätt surfar runt, beställer och betalar.

Bibliotek i Samhälle den 26 december 2013